

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4533990

**Onderwerp: Zienswijze conceptbegroting 2026-2029
Groene Metropoolregio**

Kernboodschap

Arnhem neemt deel aan het gemeentelijke samenwerkingsverband de Groene Metropoolregio (GMR). Jaarlijks stelt de GMR een conceptbegroting op waar de individuele gemeenten hun reactie (zienswijze) op kunnen geven. Wij stellen de raad voor een positieve reactie uit te brengen op deze conceptbegroting via bijgevoegde zienswijzebrief. Conform het verzoek van de deelnemende gemeenten is de GMR erin geslaagd een bezuiniging door te voeren waardoor de inwonersbijdrage voor 2026 daalt en uitkomt op € 8,63 (was € 9,01 in 2025). Verder stellen wij voor om de bijdrage aan The Economic Board, de triple helix samenwerking in onze regio, te verlengen voor een periode van vijf jaar.

Voorstel

1. Met bijgevoegde zienswijze te reageren op de conceptbegroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio.
2. De financiële bijdrage aan The Economic Board te verlengen voor een periode van vijf jaar (2026-2030).

Inleiding

De gemeente Arnhem neemt deel aan het gemeentelijke samenwerkingsverband Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR). Conform afspraak heeft de GMR tijdig het concept van haar begroting 2026-2029 voor zienswijze ingediend. Omdat de GMR subsidieverstrekker is aan The Economic Board wordt tegelijk voorgesteld om onze Arnhemse (inhoudelijke en financiële) deelname aan de The Economic Board te verlengen.

Beoogd effect

Door het indienen van een zienswijze kan de raad invloed uitoefenen op de conceptbegroting. Een zienswijze leidt echter niet direct tot aanpassing. Het Dagelijks Bestuur van de GMR zal in een reactienota aangeven hoe rekening gehouden wordt met alle zienswijzen die door de zeventien gemeenten worden ingebracht. Het Algemeen Bestuur (AB) van de GMR stelt de agenda en de begroting op 10 september 2025 vast.

Argumenten

- 1.1 *Arnhem draagt bij aan de versterking van de metropoolregio en de grote maatschappelijke opgaven waar we gezamenlijk regionaal voor staan.*

In de [regionale agenda voor 2025-2028](#) is beschreven wat de doelen zijn voor de regionale samenwerking. Deze regionale agenda is op 11 september 2024 door het algemeen bestuur (AB) vastgesteld. In 2025 is gestart met de uitvoering van de agenda. De ambitie blijft in 2026 ongewijzigd: werken aan een gezonde groei van de regio, waarbij het accent meer en meer komt te liggen op uitvoering van de gezamenlijke regionale ambities

De vijf opgaven

In de GMR wordt gewerkt aan de hand van vijf opgaven: groene groei, productieve-, ontspannen-, verbonden- en circulaire regio. Vanuit de opgaven worden allerhande activiteiten en projecten uitgevoerd. Slechts enkele die vooral Arnhem raken worden hieronder vermeld.

*Het doel van de opgave **groene groeiregio** is om de ruimtelijke opgaven voor de regio in samenhang met elkaar te bekijken en te verbinden. De verstedelijkingsstrategie die daarvoor is opgesteld vormt daarvoor het uitgangspunt. De Verstedelijkingsstrategie heeft als motto 'Meer landschap, meer stad' en geeft de koers aan om meer woningen in de regio te bouwen en tegelijkertijd de groene leefomgeving te versterken. Er is in deze opgave dus aandacht voor het versterken van het landschap en de natuur alsook klimaatadaptatie, water en bodem. Voor 2026 ligt de focus op:*

- Het aanjagen van voldoende huisvesting voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen, arbeidsmigranten en mensen in een kwetsbare situaties;*
- Gemeenten ondersteunen bij versnelling in planvorming voor woningbouw. Zoals bij parallel plannen grondbeleid, typegoedkeuring van fabrieksmatige woningbouw, samen met het programma Regio Deal Toekomstbestendig bouwen;*
- Monitoring van de woningbouwproductie en woningbehoefte en coördinatie tussen gemeenten en uitvoering van de Woondeal;*

*De opgave **productieve regio** richt zich op een toekomstbestendige economie. Daarin wil de regio behouden wat goed is, kansen grijpen en versterken wat beter kan. De focus voor 2026 ligt voor deze opgave op:*

- Het Regionaal Programma Werklocaties. Dit programma moet erop toe zien dat er voldoende bedrijventerreinen, kantoorlocaties en locaties voor grote winkels zijn. Uitgangspunt daarbij is dat de ruimte op de bestaande bedrijventerreinen beter kan worden benut, waardoor er minder nieuwe bedrijventerreinen nodig zijn. Arnhem heeft daarbij ingezet op een hoge ambitie voor ruimtewinst door herstructurering van bestaande terreinen en dat de campussen extra aandacht krijgen. Dat betekent streven naar het juiste bedrijf op de juiste plek en, waar mogelijk en passend, intensiever ruimtegebruik.*
- Verbeteren MKB Dienstverlening: er is door een werkgroep, met ambtelijke participatie vanuit Arnhem, gewerkt aan het realiseren van een 'geen-verkeerde-deur-systeem'. Dit*

betekent dat ondernemers, ongeacht bij welke instantie ze hun vraag stellen, altijd op de juiste plek terechtkomen voor hulp. Dit vormt een goede aanvulling op de gemeentelijke dienstverlening voor ondernemers in Arnhem.

Bij de opgave **ontspannen regio** wordt ingezet op een vitale sector voor recreatie en toerisme. Ook worden de waardevolle natuur, landschap, cultureel erfgoed en culturele infrastructuur versterkt. In 2026 ligt de focus voor deze opgave op:

- Het aantrekkelijk(er) maken van de regio voor recreanten en bezoekers, door inzet op het versterken van de verhaallijnen. Daaronder bevinden zich de Romeinen (bijvoorbeeld werelderfgoed 'de Limes'), de Tweede Wereldoorlog (Market Garden), "De rivier, je kunt er niet omheen" en het verbeteren van het fiets- en wandelroutenetwerk;
- Het stimuleren van goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk door het regionaal cultuurplan uit te voeren. Dat cultuurplan wordt in 2025 opgesteld en wordt voor een belangrijk deel gefinancierd met een subsidie van de provincie.

De regio duurzaam en veilig bereikbaar maken is het doel bij de opgave **verbonden regio**. Duurzame mobiliteit is onmisbaar voor een regio die een goede economie en prettig wonen nastreeft. De GMR heeft een Regionaal Mobiliteitsprogramma opgesteld dat nauw aansluit op het door de raad in maart 2025 vastgestelde Duurzame Mobiliteitsplan. Over het regionale mobiliteitsprogramma bent u via een [raadsbrief](#) geïnformeerd. Voor 2026 ligt de focus voor de GMR op:

- Het uitvoeren van het regionaal mobiliteitsprogramma en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma. Deze is gebaseerd op drie pijlers: 1. Schone mobiliteit & gedragsaanpak 2. Lokale en regionale mobiliteitsnetwerken 3. Nationale en internationale corridors. Speciale aandacht gaat uit naar de mobiliteitsmaatregelen in relatie tot onze verstedelijksopgave zodat (nieuwe) woonwijken bereikbaar blijven, het onderzoek naar een vrije spoorkruising bij Arnhem-Oost en de ontwikkelingen rondom aanvullende routes voor het goederenvervoer tussen Rotterdam en Duitsland.

De opgave **circulaire regio** gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Deze opgave heeft vier speerpunten: circulaire grondstoffen en ketens, circulaire bouw en infra, water en klimaatadaptatie en energietransitie. Voor 2026 ligt de focus op:

- het realiseren van de doelen uit de Regionale Energie Strategie 2.0 waaronder het coördineren van bovenlokale warmteprojecten;
- het geven van energieadvies en hulp aan ondernemers via het regionaal expertiseteam energie;
- het bieden van praktische ondersteuning om circulariteit in grond- weg- en waterbouw mogelijk te maken

- 2.1 *Een goede samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (triple helix) om de regionale uitdagingen het hoofd te bieden en de economische positie van deze regio te verbeteren is van belang.*

The Economic Board (TEB) heeft een nieuw Strategisch Plan 2026-2030 vastgesteld. Hierin

wordt nadrukkelijk prioriteit gegeven aan de brede welvaart. Want we doen het pas goed als iedereen in onze regio profijt heeft van de economische ontwikkeling. Economisch blijft de regio achter bij andere regio's, terwijl de regio absoluut de potentie heeft om daarin stappen te zetten. Gelukkig is er op alle fronten (overheid, onderwijs en ondernemers) een grote bereidheid en hoge ambitie in om schouder aan schouder de toekomst in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen vorm te geven voor huidige en toekomstige generaties. Net zoals de GMR werkt The Economic Board volgens haar nieuwe strategie met vijf opgaven waarbij de focus blijft op drie clusters: Energy, Health en Hightech, in samenwerking met Food.

1.2/ 2.2 Er is commitment op het gebied van diversiteit en inclusie bij deze verbonden partijen.

Arnhem hecht veel waarde aan diversiteit en inclusie. Wij streven ernaar dat ook onze verbonden partijen dat belang erkennen en er werk van maken. Met het beleidskader diversiteit en inclusie dat de GMR in oktober 2022 heeft opgesteld ligt er een goed fundament. In onze gesprekken ervaren wij het commitment dat de GMR heeft op dit onderwerp. Dat geldt evenzeer voor The Economic Board met wie wij begin april 2025 hierover hebben gesproken. Graag zien wij in de jaarverslagen van beide partijen de voortgang op deze ambities nadrukkelijk terug.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De realisatie van de regionale ambities staan onder druk.

De focus binnen de regionale samenwerking wordt steeds meer verlegd van onderzoek en beleid naar uitvoering. De GMR heeft hierbij een ondersteunende rol, waarbij de uitvoering primair door de gemeenten en betrokken partners zelf wordt gedaan. Geconstateerd wordt dat door (externe) oorzaken, waaronder gebrek aan personele capaciteit, netcongestie en stikstof, de realisatie van plannen wordt beïnvloed. Vanuit de GMR-organisatie zijn initiatieven ontplooid om een deel van het capaciteitsvraagstuk (onder andere projectleiderspool) op te lossen. Ook wordt met een andere planningsmethode ervaring opgedaan om de realisatie van woningbouwprojecten te versnellen.

2.1 Onzekerheid of de ambities van The Economic Board kunnen worden gerealiseerd.

Of de ambities van The Economic Board kunnen worden gerealiseerd hangt mede af van de beschikbare middelen. The Economic Board ontvangt financiering via inwonersbijdragen van gemeenten, in-kind en cash bijdragen van partners én subsidies voor specifieke opgaven, programma's en projecten. The Economic Board verwacht extra bijdragen te ontvangen van partners (zoals bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen). Ook zet TEB zich in om subsidiemiddelen voor projecten te verkrijgen bij de provincie, het Rijk en Europa. Aan alle GMR-gemeenten is gevraagd zich opnieuw voor vijf jaar te verbinden. Mede door het ravijnjaar is het onzeker of alle gemeenten hierop positief besluiten.

Participatie

De zeventien gemeenten hebben via de bestuurlijke opgaveteams, wethouders- en ambtelijke overleggen input geleverd bij het opstellen van de voorliggende conceptbegroting. Daarmee wordt de brede samenwerking voortgezet die de afgelopen jaren is ontstaan tussen gemeenten, provincie Gelderland, The Economic Board en maatschappelijke partners.

Financiën

De conceptbegroting van de GMR geeft de kosten voor het regiobureau en de vijf opgaven alsmede de totaal begrote Arnhemse bijdrage weer. De regionale agenda 2025-2028 vormt het vertrekpunt. Bij de vaststelling van deze begroting is door veel gemeenten aandacht gevraagd voor het sobere financiële perspectief voor het jaar 2026. Concreet is er verzocht om een bezuinigingsoperatie. Deze operatie heeft geleid tot een verlaging van de inwonerbijdrage met circa 7%. Meer daarover valt te lezen in de bijlage: Financiële en algemene uitgangspunten begroting 2026 van de GMR.

Bijdragen per inwoner	2025	2026
Regiobureau (exclusief TEB)	2,77	2,83
Opgaven		
<i>Groene groeiregio</i>	1,18	1,00
<i>Productieve regio</i>	0,92	0,90
<i>Ontspannen regio</i>	0,92	0,87
<i>Verbonden regio</i>	1,59	1,52
<i>Circulaire regio</i>	1,63	1,51
Totaal opgaven	6,24	5,80
Totaal per inwoner	9,01	8,63
Bijdrage Arnhem *	1.510.535	1.461.076

*Aantal inwoners per 1/1/24 167.651 en per 1/1/25 169.302

Bijdrage The Economic Board (TEB)

The Economic Board heeft een nieuw strategisch plan gemaakt voor de komende vijf jaar (2026-2030). Voor de inwonerbijdragen wordt voorgesteld, naast de in 2025 doorgevoerde indexering – geen verhoging van de bijdrage door te voeren, gezien de financiële situatie van gemeenten. Dat betekent dat de bijdrage per inwoner voor 2026 uitkomt op €1,07 (2025: € 1,04). Voor Arnhem betekent dat een bijdrage voor 2026 van €181.153.

Dekking

De gevraagde bijdragen van zowel de GMR als The Economic Board vallen binnen het budgettair kader van onze begroting 2026.

Uitvoering

De zienswijze dient voor 27 juli 2025 aan de GMR te worden toegestuurd. Het Dagelijks Bestuur biedt deze daarna met een reactie op de gebundelde raadszienswijzen aan het Algemeen Bestuur

RAADSVOORSTEL

(AB) aan. Het AB, waarin de gemeente Arnhem bestuurlijk is vertegenwoordigd, stelt de begroting 2026-2029 op 10 september 2025 vast.

Communicatie

Dit raadsvoorstel wordt gepubliceerd via de gebruikelijke wijze van openbaarmaking van de stukken.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Concept Zienswijze conceptbegroting 2026-2029 Groene Metropoolregio
- Aanbiedingsbrief conceptbegroting GMR
- Conceptbegroting Groene Metropoolregio 2026 –2029
- Financiële en algemene uitgangspunten begroting 2026 (ingekomen brief van de GMR, d.d. 5 februari 2025)
- Aanbiedingsbrief Strategisch Plan van the Economic Board
- Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board

RAADSVOORSTEL

Besluit van

Zaaknummer

4533990

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 mei 2025;

Gelet op artikel 35 van de Gemeentewet en artikel 30 van de Gemeenschappelijke regeling regio Arnhem Nijmegen;

Besluit:

1. Met bijgevoegde zienswijzebrief te reageren op de conceptbegroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio.
2. De financiële bijdrage aan The Economic Board te verlengen voor een periode van vijf jaar (2026-2030).

De griffier,

De voorzitter,